AYDEDE

CUMARTESİ 1 EKİM 1949
No. 91 — 125
FİYATI 25 Kuruş

Cumartesi Günleri Çıkar Bitaraf Siyasî Hoşsohbet Gazete
İdarehane: Cağaloğlu Türbedar So. No: 18 AKÇA Matbaası
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon 25332 — Posta Kutusu: 816

Turhan Selçuk

YAZISIZI..

Şu Acaip DÜNYA!

KALPAZANLAR KIRALI ÖLDÜ!

Acayip bir adam olan Robert Miller, yirmi senelik mahkûmiyetini doldururken, Missouri eyaletinin devlet hastahanesinde ölmüştür. Sahte ismi Victor Lustic olan bu şahıs sahte para imâlinde erişilmez bir şöhret kazanmış, iki buçuk milyon dolar sahte parayı tedavüle çıkarmaya muvaffak olmuştu. Yaptığı bankonotlar o kadar mükemmeldi ki yirmi sene sonra yine de sahicilerinden ayırt edilememekte ve piyasada kullanılmaktadır. Miller kırk defa tevkif edildiği halde, hürriyetini pazarlıkla temin edebilmişti. Fakat nihayet «fena» hakimler eline düştüğü için istirahate çekilmeye mecbur edilmişti. Robert Miller'in çok monden, ince ve zarif olduğu daima yüksek tabaka mensupları ile görüştüğü söylenmekteydi...

İHTİYATKÂR METEOROLOJİ MÜDÜRÜ

Nevyork şehrinin meteoroloji işleri baş müdürü, tekaüt olurken bir itirafta bulundu:

— Evimde ve dairemde daima birer şemsiye hazır bulundurur, böylece yağmur yağdığı zaman yakınlarının hürmet ve itimadını kazanırdım!

YANILMIYAN BİR ALLAH!

Birbirleriyle kavga ediyorlardı. Erkek başa çıkamıyacağını anlıyarak, karısının önüne dikildi.

— Bana baksana! Sen beni budala mı zannediyorsun?

— Hayır, ne münasebet! Fakat nihayet bende yanılabilirim!

HATIRA!

Karısına:

— Senin aklın başında değil, dedi. Bak, çorbanın içinden koskoca bir saç demeti çıktı.

— Sana bir sürpriz yapmak istemiştim. Dün akşam hatıra olarak benden bir saç demeti istemiştin ya!

ANNEMİN HABERİ VAR MI?

Ayşe'ye küçük bir kızkardeşi olduğunu haber verdiler:

— Ne saadet, diye haykırdı; ve haberi getiren kadına dönerek ilâve etti:

— Annem biliyor mu?

(V A V)

Eski ve meşhur hattatlardan biri bir gün Beşiktaş'tan Üsküdara geçmek mecburiyetinde kalmıştı. Fakat cebinde metelik yoktu. Buna rağmen bir kayığa atlıyarak:

— Çek!

Emrini verdi. Bir yandan kayıkçı küreklere asılıp Üsküdar'ı boylarken öte yandan bizim hattat da cebinden çıkardığı kâğıda gayet sanatkârane bir (vav) harfi resmetti. Kayık iskeleye yaklaştığı zaman parası olmadığını söyleyip özür diliyerek kayıkçıya üzerinde (vav) harfi bulunan kâğıdı uzattı. Adam mazlum yaradılışlı olduğu için itiraz etmeden kabul etti. O akşam bu kâğıdı gösterdiği bir erbab kendisine bir altın vererek sanat eseri olan (vav) ı kayıkçıdan satın aldı.

Başka bir gün yine kayığına müşteri olan hattat bu defa para vermek isteyince kayıkçı:

— Efendi; sen paradan vazgeç de yine bir (vav) çiz!

Dedi.

JİMNASTİK

Doktora anlatıyordu:

— Romatizmadan çok çekiyorum; dedi. Kolumu şöyle hafifçe kaldırdığım zaman ve bir az eğilerek öteki kolumu da tedricen yükseltince ağrılarım dayanılmaz oluyor.

Doktor şaşırmıştı:

— Bu şekilde jimnastik yapmayı size hangi budala tavsiye etti?

Hasta cevap verdi:

— Caketimi giymek için başka türlü hareket etmemin imkânı yok ki!

TEKLİF

Necmi tartılmak için bir dükkâna girdi. İki kuruş verdi. Dükkâncı iki kuruş daha istedi. Cevap önceden hazırlanmıştı:

— Başka param yok; fakat isterseniz şöyle yapalım: Siz beni tarttıktan sonra ağırlığımın yarısını söyleyin!

BU BAŞLANGICI!

Yeni evliler nikâhdairesinden çıkıyorlardı.

Erkek:

— Ne kadar heyecanlandın, dedi. Bir türlü «evet» diyemiyordun!

Kadın safiyâne cevap verdi:

— Bir daha sefere muhakkak ki bu kadar sıkılmam!

HESAP!

Öğretmen soruyordu:

— Altı çocuk nehire gitmişler, dört tanesine banyo yapmak men edilmiştir. Kaç tanesi suya girebilir?

Bütün sınıf bir ağızdan cevap verdi:

— Altısı da hocam!

GENÇLER EBEVEYNLERİNİZİ DİNLEYİN!

Meşhur Japonyalı hakim Seiroku Kaouai, birçok tetkikler neticesinde, kendi başlarına bırakılan genç kız ve erkeklerin, hayat arkadaşlarını seçmeye muktedir olmadıkları kanaatine varmıştır. Meşhur hukukçu:

— «Harpten sonra adetlerimiz değişipte gençler kendi arzularıyla evlenmeye başladıktan sonra, herşey tersine gitmeye başladı, diyor. Halbuki evvelce ebeveynlerin rızasıyla yapılan bütün izdivaçlar, mesut ve devamlı olmuştu.»

Seiroku, Tokyo mahkemelerinin evlenme işleri istatistiklerinden, geçen sene zarfında ailelerinin arzusu hilâfına evlenen 9.000 gencin ayrılmak için mahkemelere başvurduklarını öğrenmiştir. Hâkim Japon gençliğine ihtar ediyor:

— «Eğer mesut olmak istersen, kalbinin sesini değil, ana ve babanın makûl sözlerini dinle!»

SONU KÖTÜ BİR ŞAKA

Apandisit ameliyatı olmuştu. Koğuşa getirip tekrar yatağına yatırdıkları zaman henüz narkozun tesiri altındaydı. Yavaş; yavaş kendine gelmiye başladı. Esnedi; hapşırdı; gerindi ve tamamiyle uyandı. Oda arkadaşlarını görünce sevinçle:

— Of; dedi. Nihayet bitti... Komşuları derhal ona bir oyun oynamağa karar verdiler. Sağ taraftaki:

— Bitti mi; dedi. Belli olmaz... Doktor ameliyattan sonra benim karnımı tekrar açmıya mecbur oldu; çünkü ameliyat bıçağını içinde unutmuştu!

Zavallı hasta sararak: — Ah; dedi. Soldaki: — Tıpkı benim gibi; diye ilâve etti. Fakat bende gözlüklerini unutmuştu.

Adamcağız yemyeşil kesildi...

Üçüncüsü anlatmaya başlamıştı:

— Benim ki daha berbat oldu; dedi. Ameliyattan sonra doktor lâmbasını kaybetmişti. Nihayet anlaşıldıki...

Tam bu sırada kapı açıldı; doktor başını uzatarak sordu:

— Şemsiyemi gören var mı?

Zavallı hasta kalp sektesinden ölüverdi...

YERİNDE CEVAP

Annesi bir tanıdığa anlatıyordu:

— Kızım hakikaten çok yaramaz. Tahammül edemiyorum artık. Bakın saçlarım ağardı...

Küçük atıldı:

— Size benzemişim anne. Herhalde küçükken çok yaramazmışsınız; bakın büyük annemin saçları bembeyaz!

KOSKOCA HERİF.

Tanınmış bir adamdı. Doğduğu kasabayı ziyarete gelmişti. Halkın tezahüratını gören bir köylü, yerlilerden birine bunun sebebini sordu:

— «Bura çocuğudur» cevabını alınca:

— Hadi be sende, dedi. Beni mi aldatıyorsun?

Görmüyor musun koskoca herif!

MÜSTEBİT REKTÖR!

Beynelmilel şöhret General Eisenhower'in şimdi Colombia üniversitesi başkanı olduğu malûm... Profesörlere göre rektör oradaki işler için kendilerinden akıl sormamakta, fikirlerini dinlemekte, hülâsa bir başkandan ziyade bir general gibi hareket etmektedir.

Bir heyet, bu hususları işaret etmek için ayaklarının ucuna basarak generalin yanına gitmiştir.

RAHMETLİYİ HATIRLAMIŞ!

Dul bir kadın, kuşçunun kolleksiyonlarını gözden geçiriyordu. Satıcı bir papağanı tavsiye etti:

— Fevkalâde zekidir. Yalnız fena bir adeti vardır: Yemeğini mutat zamanda vermezseniz müthiş gürültü yapar...

Dul kadın derhal parayı uzattı:

— Bunu alıyorum dedi: Bana rahmetliyi hatırlattı!.

BIR MARSİLYA FIKRASI

Bir Marsilyalı Besançon şehrini geziyordu.

Victor Hügo'nun doğduğu evi gösterdiler.

— Bu kulübe mi, dedi. Eğer Marsilyada doğsaydı, evi nasıl olurmuş görürdünüz!

ÖVÜNME!

— Dehalar daima mütevazıdırlar.

— Çok doğru! Bana bak. hiç övündüğümü gördün mü?

SUDA NAKIŞLAR

BU DA NEDİR? NE ACAİP ŞEYDİR?

İstanbul Sergisini reklâm etmek için tramvaylara asılan; vitrinlere konan; duvarlara yapıştırılan ve sigara kutularına yerleştirilen şu acaip Çin gemisini; altındaki yuvarlak iki tekerleğe ve sırığına çekilmiş üçüzlü Japon yelkenine ne buyurursunuz?

Acaba Fatihin haliçe geçirdiği kalyonlar mıdır bunlar? O kalyonlar tekerlekle mi yürütülmüştü? Bakıp bakıp şaşıyor; baktıkça şaşkına dönüyoruz.

İstanbul gibi bir şehirin arması yahut alâmeti farikası böyle bir gemimidir? Çin-i maçın harfi midir? Picasso'nun kadın tablosu veya ilk okul çocuğunun marifeti nevinden ne idiğü bilinmez bir acibe mi olmalıdır?

İstanbulu temsil için bula bula o başı üç köşe; karnı çökmüş; kıçı toparlak; yelkenleri mikroskopla seyredilen korkunç bir hastalık mikrobu şeklinde çıt kırıldım tekneyi mi seçtik?

Kim; yaptı; diye sormıyacağız; bir artist kendi ilhamına bağlıdır. Fakat kimler beğendi; kabul etti; bastırdı; astırdı; yaydı. O cür'et vecesaretleri gösterdi diye sormak hakkımızdır.

Bir zamanlar Denizyolları da vapurlarının bacasına ve binasının üstüne aynı üslüpta bir marka koymuştu. Hamdolsun kısa zamanda kurtulduk. Bundan da mı ibret almadık da İstanbul Sergisi arması diye şu eciş bücüş karalamayı mı beğendi?

Ah; Lûtfi Kırdar; aziz ve maalesef sabık belediye reisimiz! Son eserin bu saçma sapan resimle tanınacak bir sergi mi olacaktı? Öyle bir hatıra mı bırakıp gidecektin? Bu hatırayı sana mücevherle işleterek kıravat iğnesi olarak bir şükran hediyesi diye takdim etsek hoşlanabilir misin?

Senki zarif; zevk sahibi; güzel eserden anlar; sağlam artist ruhlu bir zatsın! Nasıl bir gaflete düştün de büyük Fatihin muzaffer kalyonlarını bu derecede komik; sünepe; tekerlekli ve maskara bir hale sokanlara uydun?

Aman; koca Fatih! Sen iyi bir tesadüf eseri olarak ve başbakanın vaadlerine rağmen hâlâ açılamayan türbende kapalı dur; çıkma!

Zira bu kukla kalyonu; halice soktuğun gemilerinden birinin resmidir diye gösterirlerse tekrar:

— Ört ki ölem! Türbemi sıkıca kapa ki içinde kalam!

Diyebilirsin. Halbuki onu İstanbul ve Sergi remzi olarak kabul eden Kırdar; senin yüce namına ve fethettiğin misilsiz şehire en büyük hizmeti yapmış; yaptığı için çekemiyenlerin garazına uğramış bir vatandaşındır.

Nasılsa oldu. Taksiratımızı af buyur!

AYDEDE

Turhan Selçuk

— Niçin oynatıyor?
— Amerikanın dolarlarını çekmek için!..

Politika:

ATOM HARBİNE DOĞRU !

İnsan nelere alışmıyor! Bir zamanlar Haley kuyruklu yıldızı dünyamıza çarpıverecek diye günlerce gözlerine uyku girmiyenler, ağlayıp haykırışan, hattâ intihar eden adamlar görmüştük.

Şimdi haley gökde değildir, yerdedir. Hem bir tane değil, bir çoktur. Dahası var: Amerikanın elinde bulunmaktan çıkmış, Rusyanın pençesinde patlamağa hazır haldedir. O derece aldırmıyoruz.

Diyoruz ki: «bunu kullanmağa hiçbir devlet cesaret edemez.»

Birinci Cihan Harbinden önce harp silâhlarının fevkalâde tekemmül ettiğini ileri sürenler «artık muharebeler tarihe karıştı» demişlerdi. Karışmadığını az sonra anladık.

İkinci Cihan Harbi başlamadan yine bir çok bilgin ve mütehassıs şöyle söylüyorlardı: «tayyarelerin, tankların bu kadar tahrip edici dereceye çıkması harbi önleyecektir.»

Birincisine rahmet okutan ve daha uzun süren bir harb yeni bitti. Şimdiki tesellimiz de eskilerdekinden farksız: Atom bombası harbi iki tarafı da tamamiyle mahv ve harabedeceğinden şayet yeni bir harb çıkarsa bu, Atoma el sürülmeden idare olunacaktır. Nitekim boğucu gaz ve mikrop harbi yapılmamıştır.

İnanmayınız!

Dünya bütün hızıyle tekrar harbe ve en müthişine doğru sürüklenmektedir. Gökte gezinen kuyruklu yıldızları fen insan eline vermişdir. O insanki bir defa gözü karardı mı, tabiattan daha zalimdir.

Yeni bir yarış başladı: Hangi taraf, daha çok, daha mütekâmil atom bombası yapacak ve o bombaları daha sür'atle öbür tarafın tepesine indirecek müsait üstlere malik olacak?

Birinci Cihan Harbi kimseye ibret dersi vermedikten başka Hitlerler, Mussoliniler, Japon siyah ejderi gibi dünya hâkimiyetine susamış kanlı katiller ve çeteler yetişmesine yol açtı. İkincisinin aynı neticeyi doğurmıyacağını belirten alâmet yok.

Fen ilerledi. Penisilin nevinden ilâçlar ve hayrete şayan operasyonlarla insan hayatını kurtarıyoruz. Uzatıyoruz. Öbür yandan yine aynı fen, atom silâhı yapıyor.

Fennin ve ilmin en faydalı icadı insan ruhundaki harb temayülünü kökünden kesecek bir madde bulmak olacaktır. Onu her yeni doğan çocuğa şırınga edip cihangirlikten temamiyle müteneffir bir nesil yetiştiremezsek bu dünyanın çekiverin kuyruğunu!

K. İ.

ÇAM DEVİRMEK — OTURDUĞU DALI KESMEK

Lûtfi Kırdarı nihayet elimizden aldılar. Allem ettiler; kallem ettiler; İstanbulu ondan mahrum ettiler.

Paris'i yetmiş şukadar yıl önce Paris yapan bir Belediye Reisini Fransa sonuna kadar yerinde muhafaza etmişti. Hattâ bizde bile İttihadçılar; muhaliflerin Şehremini yaptıkları Cemil Paşayı kısa bir müddet tutmak kadirşinaslığını göstermişti. C. H. P.; otuz senede kendi bağrından çıkmış tek belediyeciyi kendi eliyle attı.

Asıl tuhafı şudur ki; ona evvelâ Kopenhag elçiliğini lâyık gördüler. Sonra da Bern elçiliğini öne sürüp çok gördüklerinden esirgediler. Güya elçi ve büyük elçilerimiz arasında değerliler pek çokmuş; memleket harici mümessillerimizden pek memnun ve yine güya durup dururken bir şahıs birdenbire elçi yahut büyük elçi yapılmıyormuş gibi!

Şimdi bekliyeceğiz ki; Kırdar mebusluktan dahiliye bakanlığına veya başbakanlığa geçirilsin. Kendi hesabımıza bunu ümit etmiyoruz. Ona seçimlerde şöyle böyle bitaraf hareket etti diye kızanlar tam seçim arefesinde iktidarı eline almasına dayanabilirler mi?

Kırdarı İstanbuldan alanlar; bu şehrin zaten itimadı sarsılmış umumi efkârını büsbütün kaybettiler. Hiçbir gaf bu derece çam devirmeğe benzeyemez. Oturduğu dalı kesmek buna denir!.

HAFTADAN HAFTAYA

Demokrasi Azmanları

Şu demokrasi kelimesi dilimize girdi gireli bize bir şeyler oldu. Mubarek kelime kimlere kalkan vazifesi görmüyor ki?

Arlısının da, arsızının da, hırlısının da, hırsızının da bu demokrasi lâfını kendine göre tefsir edip, olur olmaz yerde bir kalp para gibi, hemencecik ortaya sürüvermesi artık âdet haline geldi.

Hani, Seçim Kanunu değişip, dört başı mamur, hakiki bir seçim yapılıncaya kadar, etrafı, aşağıda sıralayıvereceğimiz tipten demokratların istilâ etmesinden korkulur.

Seçim Kanunu değişecekmiş, yahut değişmeyecekmiş; demokratlar iktidarı alacaklarmış, yahut alamıyacaklarmış: bunların umurunda bile değil!

Canım nasıl olsa demokrasi var ya!

⁂

Otobüslerin hali malûm. Yolcular zaten kucak kucağa gidiyor. Eh, bir de kucaklaşma ellerle, kollarla olunca, elbet patırdı çıkar.

Orta yaşlı, tombul bir kadın, arkasında ki adama soruyor:

— «Ayol ne yapıyorsun?»

Beriki dalgınlığından mı, yoksa pişkinliğinden mi? Her ne hal ise, istifini bozmadan cevap veriyor:

— «Hiiiç!.. Gidiyoruz işte. Ya sen ne yapıyorsun?»

Kadın sinirleniyor:

— «Şuna bak. Bir de hatırımı soruyor. Herif, çek elini diyorum sana!»

Adam anlaşılıyor ki; dalgın falan değil. Bal gibi pişkin. Yine kılını bile kıpırdatmadan konuşuyor:

— «Hangi elimi?»

— «Hangi elini olacak, kal çamdaki elini.»

— «Ha... hanım sen kalçanı elimin üstünden kaldırsan daha iyi edersin.»

— «A... a... Şimdi bayılacağım. Kaldırabilsem kaldıracağım ayol! Görmüyor musun? Oynatamıyorum ki!»

Nihayet yolculardan biri müdahale ediyor:

— «Beyim» diyor «elinizi şu direkten çekerseniz mesele kalmaz.»

Sen misin bu işe karışan? Adam başlıyor bağırmaya:

— «Size ne efendim? Benim elimin, benim kolumun hürriyetine siz ne karışıyorsunuz?

Bu, otobüsün direği. Bu, benim kolum. Bu da hanımın kalçası... Ben elimle, hanım kalçası ile direkten istifade ediyoruz. O da para verdi, ben de para verdim. Mademki demokrasi devrindeyiz, en küçük hakkımı bile kullanacağım.»

Ne denir? Adam demokrasiye susamış bir kere...

⁂

Tramvay kontrolu soruyor:

—« Sizin biletiniz?»

Öteki elindeki bileti hışımla uzatıyor:

— «İşte!»

Kontrol numaraya dikkatle baktıktan sonra:

— «Bu eski bir bilet efendim.»

Diyor. Ama yolcu köpürüyor:

— «Eski mi? Dikkat et, eski olan senin kafandır.»

— «Siz kafamı bırakın da...»

— «Hayır bırakmam. Kırarım ben o kafayı!»

— «Bir bilet için mi?»

— «Hem bilet için kırarım, hem keyfim için kırarım.»

— «Ben de sizi şimdi polise teslim ederim.»

— «Edemezsin?»

— «Ederim.»

— «Demokrasi nere de kaldı be! Hem eski bilet satın, hem yolcuyu rahatsız edin. Demokrasi var arkadaş, sen benim seyyahat hürriyetime..»

⁂

Yoksa halâ demokrasiden şüphe mi ediyorsunuz?

Bakkal kazık atar, demokrasi der. Manav çürük üzümleri sokar, demokrasi der. Kabadayılar yol kesip, adam soyarlar, demokrasi namına... Tribünler ateşe verilir, demokrasi şerefine...

Seçim Kanunu değişip halka:

— «Buyrun sandık başına!»

Demek nasip olmadan, Allah bilir ya:

— «Buyrun demokrasinin cenaze namazına!»

Denilecek bu gidişle...

Kadri Kayabal

ORUCA HAZIRLIK

Konuşuyorlardı:

— Cevdet Kerim İncedayı bir kasabada Cuma namazı kılmış ne dersin?

— Ne diyeyim? Serbest seçimlerin neticesini düşünerek sayın milletvekilimiz oruca hazırlanıyor derim.

Sermed Bilge

— Sefere çıkıyorum dostum. Gidipte gelmemek, gelipte görmemek var hakkını helâl et!?.

(Müsabaka Karikatürü)

O DEĞİLMİŞ!

Morgtaki ölüyü uzun uzun muayene eden şahıs nihayet işini bitirdi ve hayır makamında elini sallıyarak:

— Artık kanaat getirdim, dedi Ben değilmişim Bu sözleri işiten bekçi, koşarak müdüre gitti ve vak'ayı anlattı. Müdür hayret etti:

— Adam deyilmiş! Niye polise teslim etmedin?

Bekçi şu cevabı verdi:

— Deli olduğunu söylemedi ki.. Sonra ben de ölüyü iyice muayene ettim hakikaten o değildi.

FİKİR ÖRGÜLERİ

- ★ Tevratın metni Yahudi milletine; İncilin metni Romalılara verilmişdi; akıllı insanlara her ikisine göre hareket edebilmek zekâsı ayrılmıştı.
- ★ Bir kere imkânın üstüne çıkıp arzuya atılınca nerede durulur?
- ★ Savaş ellerele değil fakat ayaklarla kazanılır.
- ★ Tabiatı takib edin.
- ★ Tabiata dönün.

ŞİKÂNET

Kaya, çok akıllı bir çocuktur. Annesinin kabul gününde oda misafirlerle doluyken ağlaya ağlaya geldi:

— Anneciğim... Marika benim sözümü dinlemiyor. Dizime gel otur diyorum oturmuyor.

Annesi, misafirlerinin yanında küçüğe nasihat vermek istedi.

— Tabii oturmaz. O hem hizmetçi, hem büyük neden senin dizine otursun?

— Peki, neden hep babamın dizine oturuyor?

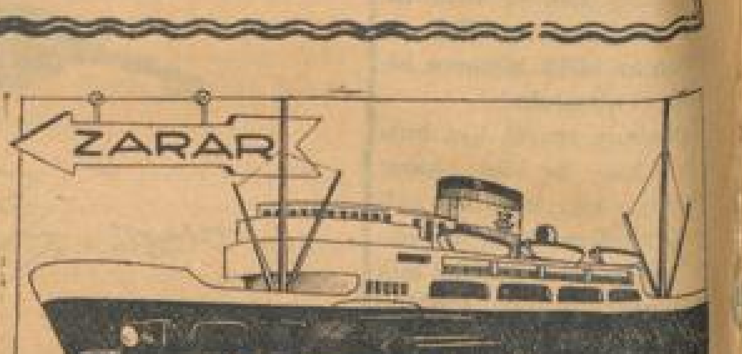

Yüksel Ünsal

Bütün Yollar Romaya çıkar!..

Yüksel Ünsal

Tito Moskovaya dâvet edildi!.

MAZARET

Hizmetçisinin zil zurana sarhoş içeri girdiğini görünce bağırdı:

— Sabah sabah içmeye utanmıyor musun?

— Affedersiniz, beyefendi ama, ben dün akşam sarhoş olmuştum!

———«o»———

DAHA İYİ YA!

— Mektebe gitmek istemiyorum!

— Gitmezsen kulakların büyür, kocaman ağızlı bir eşek olursun.

— Daha iyi ya! Çok yerim ve daha güzel işitirim!

ÇELEBİ'YE DAİR

Genç şairlerin en yaşlısı; yaşlıların en genci Asaf Halet Çelebi; Sanat Dostları Derneğinin Beyoğlunda; Ses Tiyatrosu içindeki lokalinde heyecanlı adımlarla dolaşıyor; G. E. N. Kitabevinde görüp pahalılığı yüzünden satın alamadığı Fransızca 4 ciltlik bir kitabı elde edebilmek için çareler arıyordu. Şair Şükûfe Nihal taksitle almasını teklif edecek oldu; fakat Çalebi verebileceği taksitlerle ancak bir sene sonra kitabı ele geçirebileceğini söyleyince orada hazır bulunan genç hikâyecilerden Oktay Akbal.

— Ah üstat; dedi; ne olurdu şu kitabı bir sene evvel görmüş olsaydınız. Şimdi sahip bulunacaktınız.

47 SENE EVVEL

BİR 19 AĞUSTOS GECESİ

No: 11

Yazan: *SERMET MUHTAR ALUS*

Şeytan diyordu ki kocakarıyı kavrar kavramaz döşeğe tık, kafasına yorganı çek; zıbaracaksan zıbar, zıbarmazsan beni belâya sokacaksın acuze! diye korkut: Karıyı da bileğinden yakalayıp karşıki odaya at.

Kendime de küfürleri veriştiriyorum:

— Haydi aftosu buldun, peyledin, burada işin ne allahın öküzü, bakar iki gözü. Bedri kaptanın cevizlikteki evine götürseydin ne olurdu? Eski kanepenin, patlak ot minderi üstünde sabahlamak bundan kat kat ehvenişerdi.

Yalancıktan esnemeleri tutturdum. Malûm a esneme saridir. Kalem arkadaşlarımdan Cerrahpaşalı Fikri isminde biri vardı. Galatada Şerbethane balozunun kokanalarından bir düzgün kuklasına tutkundu. Yatsı vakti savulunca, babasının karşısına çöker, esneyüp esneyüp adamı da pelte haline getirip uyutur, kapının anahtarı cebinde balozu boylardı. Benimkisi de ayni hesap...

Adiviyenin yine sesi duyuldu:

Anne!.. Anne!..

Halam gözlerini devire devire yüzümüze baktı:

— Ah siz, Ah siz! Gençliğinize, cahilliğinize diyeceğim yok, amenna: Amma bu kadar da düşüncesizlik olmaz. Bu ana kuzusu sübyanı anasından ayırmak, Kadıköylerine Fener yollarına Üsküdarlara taşımak geceyarılarına kadar seril sefil etmek revayı bak mı? Niçin o tazeyi de yanınıza almadınız? Sizinkisi can da onunkisi patlıcan mı? O zavallı da gezmek, eğlenmek, avunmak ister, Ayol!

Şeküreye:

— Haydi gelinciğim, dedi, git, yavrucuğu biraz kışkışla: Lâkin geçikme çabuk gel!

Hay allah razı olsun! Kendimi tutmasam kocakarının ayaklarını tekrar tekrar öpeceğim: İki üç dakika sonra da öbür odaya cimcozu çekeceğim. (Allah rahatlık versin halacığım)! deyip kapımızı sürmeledim mi, zorla açtırmaz ya!..

Kocakarının (Otur) diye ısrarlarına kulak asmıyor, ayakta dikiliyordum. O, çocuklardan açdı; yaka silkiyordu:

— Çocuk mu? Hele bu yaşlardaki masum mu? Allah razi kılmasın. Beş dakikasına tahammül edemem. Hele memede olanı ömrümde sevmem, Bulunduğu yerden bilmem neme sapantaşı fellek fellek kaçarım... Ama diyeceksin ki altı evlât doğurmuşsun, o zaman bu kafan nerede idi? Birini istiyerek mi doğurdum acaba? Ayıptır söylemesi tedbir, ilâç para etmedi. Rabbim anlıma yazmış bir kere, dünyaya gelmeleri mukaddermiş. Bin cehd eyle bir murada olmaz mukadderden ziyade. Benim suçum günahım yok. Allah altı evlât verdi. Üçünü kundakta iken aldı, Refiğim dördünde, Tevfiğim yedisinin içinde nazara gelip cennetine uçtu. Sağ olsun, bir Vefikçiğim sağ: O da saçlı sakallı koca herif oldu...

Öğütlerden geri kalmıyor:

— Aklını başına topla Faik! Sakın ha çabucak zürriyet mürriyete ermek sevdasına kapılma, kendini denk al. Yeni evlilikte çocuk başa derttir. Tam muhabbet edeceğiniz zamanlarda size ömür törpüsü olur. Yok boğamaca, yok kızamık yok sathcan, rahatınız huzurunuz kalmaz. Bu sözleri me bal mumu yapıştır. Sonra ikiniz de nadim olmayın. Şekûrenin incecik sesile ninnisi duyuluyordu:

Dandini dandini das dana
Dandini dandini dastana
Kov bostancı danayı
Yemesin lâhanayı.

Halam derin bir ah çekti:

— Karıcığının sesi de ne güzel, ne yanıkmış! Gençliğim hatırıma geldi. Bunları Refiğime Tevfiğime ben de söylerdim de kaynanamın gözleri yaşarırdı.

Ninni devam ediyordu:

Dandini torba yoğurdu.
Bu güzeli kimler doğurdu
Ne olaydı ikiz olaydı.
Bir evde sekiz olaydı.
Devrü sema döneydi
Devri kudüm çalaydı.
Babası kah kah güleydi.
Anası oh oh diyeydi.

Halam, yine atıldı:

— Bak bu ninniyi ömrüm de ağzıma almadım. İkiz büyük sözüme tövbe mektep mi açacağım? Sema dönüşleri, kudüm çalışları da ziyade olsun; Tekke işletmeye de niyetim yoktu. Topkapı mevlânesi uzakta değil yakınımızda. O vakit Şehremininde Karabaş mahallesinde oturuyoruz. Mevlâneye gider göreceğimi görürüm derdim.

Ninni kesilmiyor:

Dağa gittim dağ uyur.
Dağda tavşanlar uyur.
Suya gittim su uyur.
Suda balıklar uyur.
Eve geldim ev uyur.
Evde Adiviyem uyur.

Şeküre pek kurnazlardan vesselâm, Maksadı besbelli: Beriki odadakini uyutmak, musallatlığından kurtulmak

Halam Bir kaç kere gerinmiş esneye esneye başını yastığa koymuş, yorganı üstüne örtmüştü:

— Fayik, gevşedim; her tarafımı tatlı bir rahavet kapladı. Ben uyuyunca usulcacık kapıyı çekip çık!

Arası çok geçmeden horlamağa başladı. Terlikler elimde ayaklarım ucuna basa basa, bir gölge gibi sofaya kaydım: Bizim odaya daldım.

Hoppala!.. Ölür müsün öldürür müsün? Şeküre hanım, yumurcağı bize yapılan yatağa yatırmış, yanına uzanmış, fısıl fısıl masal söylemede:

— Derken efendim, padişahın baş veziri üç sultan efendiye demiş ki: «Evet, üçünüz de hâlâ kocaya varmadınız. Yaşınız kırkı, otuzbeşi, otuzu aştı; kız kurusu olup çıktınız. Bunu şah babanıza çıtlatmanın kolayı var. Ona tarafınızdan üç karpuz gönderin. Büyük Sultanımın yollayacağı karpuzun içi enikonu çürümüş, kokmuş olacak; ortanca Sultanımınki çok geçmiş olacak; küçük Sultanımınki geçmek üzere bulanacak.»

Haspanın sevinişini görmeyin. Can mı dayanır o manzaraya?

Sere serpe yorganın üstüne yayılmış. Eflâtun ipek fistanın etekleri yukarıya çekilmiş. Siyah müslün çoraplı, sebu gibi bacakları meydanda; dizlerinin üst kısmı iki karış açık. soğuktur, mermer taştır; fildişi kaskatıdır; lendüha hayvanı da hatırlatır. Teni tıpkı yasemin, gül, manelya renginde. Göğsü, bağrı da fora.

Yüzünün, gerdanının, bileklerinin küçücük ellerinin fevkalâdeliğine iman etmiştim. Fakat vücudünün bu derece güzel olduğunu sanmazdım. Köprücük kemikleri çıkmış, kabarık göğsüne pamuklar tıkmış, taşkın kalçalarını bezlerle doldurmuş sanırdım.

Tazenin dilberliğine hayran oldum. Bu kadını gördüğüme yanıma alıp getirdiğime, Dilâcan kızın bunca eza cefasına uğradığıma, başımı belâya soktuğuma içimden atıp tutarken, hepsini unuttum.

Şeküre, odaya girdiğimi, onu süzdüğümü, imrenmekten salyalarımın aktığını sezince, baş parmağını dudaklarına koyarak yavaşça:

— Sus beyceğizim, şimdi uyur dedi. Yine masala devam da:

— Sultanlar, vezirin tarif ettiği karpuzları buldurmuşlar, şah babalarına göndermişler. Padişah «kızlarımın hediyelerine gayet memnun oldum. Getirin pıçağı, kesip yiyeyim!» demiş. Baş mabeyinciden, sapı mücevherli, altın pıçağı istemiş. En iri karpuzu keser kesmez, leş gibi bir koku ortalığı bürüyünce padişah yerinden fırlamış. «Öfff. burnumun direği kırıldı, şunu önümden kaldırın, süprüntülüğe atın!.

Çocuk sık sık nefes alıyor, dalıyor gibiydi. Şeküre, yanında ayni vaziyette, göğsü ve bacakları meydanda yatıyordu. Geviş getirmekten ben de hal mi kalmıştı?

Artık kendimi tutamadım, sevgilimi belinden durttum:

— Tahammülüm kalmadı meleğim.

— Peki, haklısınız... Yüzünü güller, helâya gidip geleyim.

Sofaya çıktı. Dönmez de dönmez; iplerle çekiyorum gelmez de gelmez, nihayet göründü:

— İşte geldim beyciğim; lâkin sizden bir ricam var!

— Emredin!

— Arkanızı çevirmezseniz imkânı yok soyunamam! diye ne çırpınma ne çırpınma.

— Gözlerimi yumarım, elimle gözümü kaparım, Vallahi bakmam; rahat rahat soyun, yüreğinin rahat etmesi için istersen kör ebe oynar gibi gözlerimi bir bezle bağlıyayım, billâhi birşeycik görmem! diye yeminler edince

— Sözünüz söz değil mi? Öyle ise peki! dedi.

Eflâtun espabının yaka, göğüs kopçaları zaten çözük. fistanı eteğinden tutup aşağıya çekti, kanapenin üzerine fırlattı.

Elim yüzümde, fakat parmaklarım hafifçe aralık her tarafını mükemmel görüyorum.

Ne vücut!... O kadar beyaz, o kadar mütenasip, o kadar harikülâdeki böylesi binde, yüzbin tazede bulunmaz. Âdeta, en meşhur heykeltıraşlardan birinin yaptığı bir genç kadın heykeli.

Arkasında, omuz başlarında ince kurdelelerle fiyongalı, krep döşenden, kısacık iç gömleği, yani şimdiki tâbirle kombinezon vardı; başka hiç bir şey, kaşkorse maşkorse, korse falan yok; göğüs gergin toplu tutacak cendere, yani bugün sütyen dedikleri de yok

(Devamı Var)

Oğuz Turan

Doktor — Yazacağım hapları aç karnına yutacaksınız.
Hasta — Merak etmeyin doktorcuğum, zaten karnımızın tok olduğu saat yok ki!.

AKLIMDA KALANLAR

ŞAŞTIK KALDIK !

Kıskandım. Vali beyin Manisadan mebus çıkarılacağı haberi hiç hoşuma gitmedi. Onu mebus çıkarma hakkı serahaten İstanbulundu. Zira on küsur sene kemali dürüsti ile bizde vali ve belediye reisi olarak çalışan bir zatı bizden ayırmamak lâzım ve borçtu. Selâmet ve muvaffakıyetlerine duadan başka hiçbir parti ile münasebetim olmadığı keyfiyetine istinaden arzediyorum: Bu zatı namzet göstermek bir partinin değil bu şehirin bütün İstanbulun yapacağı bir işti. Yapmadı gaflet etti. Bendeniz de dahilolduğum halde onu bize olduğu gibi bırakacaklar zannettik. Ettik amma bu zan yakın hasıl etmedi. Kös dinlediler. bir def'i-leyyin reçetesiyle derdi telâfi ettiler; yani devalaştırdılar!. Onlar yaptıklarının zekâvetiyle mağrur olsunlar; biz bönlüğümüzün zerafetiyle mahçup olalım.

Ricali hükûmetin dürüst devlet adamlarına kıymet vermemesi bir gün gelip kendilerine de dürüstane muamele ve hürmet edileceğini hazırlamak demek olduğuna göre parti zihniyetinden evvele tekaddüm etmesi lâzım gelen bir siyaset olduğu için hükûmeti hazıradaki başların başlarından neler geçtiğini; pek ince bir dava demek olacak ki; bir türlü bulamadım. Babıâli henüz hayatta iken bu gibi kararları gördükçe şaşar kalırdık. Bugün de aynı şeyi yapıyorum ben. Şaşıp kalıyorum!

Yalnız şaşırmıyarak şunu söyliyeceğim. Lûtfi Kırdar İstanbuldan göçse de tarihe geçti. Onu bugün gibi yarın dahi hürmet ve muhabbetlerle hatırlıyacaktır vesselâm.

Semih Mümtaz S.

— Ulan! Şimdi polisler bassa nereye tüyeriz?

— Arkadaki paçavraların içine saklanırız bizi farkedemezler.

Telif eser — Bakalım bu şemsiye bir işe yarıyacak mı?.

(Müsabaka Karikatürü)

Kelimeler arasında:

KAZIN AYAĞI

«Kazın ayağı öyle değil» tâbiri; eskiden medrese tahsili yapanların dil pelesengi olan «kaziyye öyle değil» sözünden çıkma imiş. Ben onu Nasraddin Hoca ile Timur arasında geçen tek ayaklı kaz fıkrasına dayanıyor sanırdım.

«Kıvır zıvır» ın da aslı; yine softa ağzı «Kebir-ü-sagir» den başka bir şey değilmiş. Bir ekim âleti olan «pulluk»; ilkönce bize Almanyadan gelmiş ve bu dildeki «pulluk»; bizde değişerek «pulluk» a çevrilmiş. Bir muharririmiz şöyle diyor: «Fransızcada olduğu gibi bizde de bir (kelimeler tarihi) yazılsa kimbilir ne meraklı şeyler görürdük.

Bu iş yalnız meraklı şeyler görmek bakımından değil; yarınki büyük sözlüğümüz ve ansiklopedimiz ancak onlarla tamamlanacağı için de lüzumludur; modern bir sözlüğün; kelime asıllarını bize öğretmesi şarttır.

Meselâ fransızca bir ansiklopediye baktınız mı; italyanca çocuk oyuncağı demek olan «popea» kelimesinin; süse pek düşkün olan Roma İmparatoriçesi Poppaea'dan alındığını; fakat fransızca «poupée» nin küçük kız mânasında lâtince «pupa» dan çıktığını; güzelce ve kısaca anlatıverir.

Geçen gün; «özerlik» veya «üzerlik» denilen ve yeni doğan çocukları tütsülemekte kullanılan tohum adının aslını merak ettim. «Özer» öztürkçede «üzeri»nin de anlattığı gibi üst; kabuk; arka; sırt; dış taraf mânalarına geliyor.

Bu tohumun tütsüsü çocuğun dış kısmına; yâni derisine; tenine; sivilce ve pişiklerine faydalı sanıldığı için mi böyle denilmiş?

Dil; tıp ve nebat bakımından düşünülecek; fikir danışılacak ve doğrusu bulunup sözlükte kelimenin yanına yazılacak bir nokta değil mi? «Ödağacı»ındaki «öd»ü arapça; yahut hintçe diye gösteren eski lûgatlarımız bu güzel kokulu kuru dalların yakılarak kullanıldığını göz önüne getirip niçin türkçe ateş anlamına gelen «ot - od» ile benzerliğine dikkat etmemişler?

Görülüyor ki yarının sözlüğünü yapmak için posteki saymak ve kılı kırk yarmak lâzımdır ve lûgatçilik de budur.

Şimdiye kadar türkçe lûgat yaptıklarını sananlara şöyle diyeceğim geliyor: «Kazın ayağı öyle değil!»

Reha

İSVİÇREYE MEKTUP

Hacı Muhammed Sinaan Efendi sakal bırakdı. Bıyıkları zaten vardı; fakat gazetelerde çıkan son resimlerinde yeni terleyen sakalını da müşahede ettik. Şükür kavuşturana. Allah çocuğa haç da nasip etti. Esasen oldum bittim nefesi kadınlara iyi gelirdi; şimdi Haç'dan döndükten sonra muska da yazar diyorlar. Bir vakitlerin Robert Tayloru şimdi Hacı Muhammed Sinaan efendi oldu ne dersin bu işe?

Senin G. E. N. Kitap sarayı isim ve biçim değiştirerek yeniden kapılarını kitap sevenlere geçen hafta açtı. Kurdeleler kesildi; çaylar içildi; resimler çekildi ve bol bol güzel kitaplar karıştırıldı. Kitap Saray evinin yeni Müdürü Necdet bütün zevki selimini ortalara sererek hakikaten güzel bir kitap evi vücuda getirmiş. Bu çocuk oldum bittim enerjiktir bilirim. Hele Paris baskısı nefis san'at mecmuaları Akademi talebeleri için birer bulunmaz nimet. İşittiğime göre talebelere kolaylık da yapılıyormuş. Bu başarısından dolayı genç Necdeti tebrik ederiz.

İstanbula Viyananın Terno varyete revüsü geldi. Aman iki gözüm seyreyle gümbürtüyü. Ne canlı; ne civa gibi insanlar. Bir dakika yerlerinde duramıyorlar. Hele akrobatları oldukça tehlikeli ve insanın nefesini kesecek şeyler başarıyorlar. Ben umumi provasında bulundum ve ne yalan söyliyeyim pek beğendim. Cıvıl cıvıl; canlı ve pek cana yakın şeyler. Senin de Viyanalılara galiba zaafın var diyeceksin; belki. Ama hakikaten bunlar görülmeğe değer.

Prof. İhsan Şükrü tam 36 gün süren seyyahatından dönmüş bulunuyor. Hafif ama pek hafif zayıflamış; mamafih dinlenmiş ve gençleşmiş bir hali var. Gelir gelmez hemen ilk gece ona Taksim Gazinosunda rast geldim. Avrupayı arabası ile alt üst ettikten sonra dönen doktorcuğumun gözlerinde İstanbula karşı büyük bir hasret ve İstanbula kavuşmaktan mütevellit bir sevinç gördüm. Canım ben hep söylerim; o sevdiğini tam sever ve sadık adamdır vesselâm.

Önümüzdeki hafta Şehir Tiyatrosunun premyeri ve İstanbul sergisinin açılış töreni var. Bir daha mektubum nisbeten daha havadisli olacak gibime gelir. O zamana kadar gözlerinden öperim.

Fitne Fücur

Sterlin Düştü!..

(Müsabaka Karikatürü)

Üniversite mezunları ilkokul öğretmeni oluyor (Gazetelerden)

Zerefşan Korur

— Ah azizim; felâket buna derler.
— Hayır ola, kaza mı atlattın?
— Kaza da lâf mı? Bizim çocuk bu yıl Üniversiteyi bitirdi.
(Müsabaka Karikatürü)

Şehirden Notlar:

İstanbul'un İki Kusuru

Şehrimizin coğrafya bakımından büyük bir kusuru vardır: Şimalinde yüksek bir dağ silsilesinin mevcut olmaması!

Dünya kurulurken şayet Uludağ; ufacık bir yer değiştirmesiyle gelip Trakya tarafından İstanbulu kuşatsa; rüzgârla soğuğu önleseydi; buranın havası büsbütün değişmiş; memleket tam mânasiyle ve bütün meziyetleriyle mutedil iklim çerçevesine girmiş bulunurdu.

O zaman karayel semtimize uğrayamaz; şiddetli ayazlar olamaz; kar yağıp zemherirler hüküm süremezdi.

Yaz; kış bahçelerimizde karanfiller; yâseminler; mimozalar açar; sahillerde portakallar yetişirdi. Buz keseceğimize muz keserdik.

Konforlu denen apartımanlardan kalorifer derdi de - başka bir sürü kış eziyetleriyle beraber - kalkar; kara kışta kır gezintilerine çıkar; Teşrinlerde mehtap safaları sürerdik.

Yazık ki Tabiat bir dağ sırasını bir kaç yüz kilometre geri çekmek suretiyle İstanbulu; hiç bir mevsimine güven olmıyan kaprisli ve titiz bir iklime mahkûm etti.

İkinci kusur tabii değil; beledidir: İstanbul haddinden ziyade yayılmış bir şehir...

Sanki gökten bir çuval ev - ceviz gibi - boşaltılmış; bunun mühim bir kısmı küme halinde birbirinin üzerine yığılmış; üst tarafı yuvarlanarak öteye beriye darma dağınık serpilmiştir.

Kavak'lardan Pendik'e ve Çekmece'ye kadar uzanan bir sahanın imarı ve bu sahaya nakil vasıtaları temini servet ve nüfusumuz itibariyle halli imkânsız bir muadele teşkil eder.

***

MEVSİM YEMİŞLERİ

KESTANE HAKKINDA

Mevsiminde bulunduğumuz için kestaneyi öğmek fikrindeyim ama buluttan nem kapacak derecede fazla duygulu olan piyasanın yükselmesi ihtimaliyle bundan vazgeçmek de aklımdan geçmiyor değil! Öyle bir zamandayız ki herhangi bir gıda maddesine iyi; lezzetli; besleyici; hele ucuz demek — fiyat artmasına yol açtığından— bir kabahat oluveriyor.

İstanbulluların sanki arkasına bir edat takılmışçasına «âşıkane—âlimane» gibi uzatarak «kestane» diye söyledikleri bu kelime Türkçe aslındandır ve doğrusu «kestane» dir. Kiraza nasıl «kirez» denilirse...

Fakat İstanbul ağzı daha hoşuma gider ve bana «kestene» ile «kirez» bu iki yemişin birer küçük; tatsız; eşsiz cinsi imiş gibi görünür.

Armudun öz türkçesi de «ahlat» dır zamanla o isim yabanisine takılıp kalmış. «Ahlatın iyisini ayı yer» sözünde kastedilen yemiş; ayılar bahçelere kadar inmediklerinden aşı görmemiş yaban armudu olsa gerektir.

Yine İstanbulluların çoğu cevizin arapça olduğunu ve dilimizde buna «koz» denildiğini bilmezdi. O kadar ki çocukluğumda «koz helvası» yerken içinde ceviz bulunan ve yapma dişleri dolguları söken bu tatlının neden «koz» gibi tuhaf bir adla anıldığına akıl erdiremezdim.

«Zahir derdim; iyi Türkçe bilmiyen Arnavut satıcıların bir uydurması veya cevizin Arnavutçası!»

★

Koz helvası; kâğıt helvası keten helvası büyük bir ihtimalle Avrupaya bizim yurdumuzdan geçmiştir. Fakat oralılar her üçünü de daha pratik bir şekle sokabilmişlerdir. Meselâ koz helvasını tatlısı ele bulaşmaması ve yerken dudak kenarlarından yapışkan yapışkan akmasın diye - ufak parçalara bölerek sünger kâğıdına benziyen yarı tüylü; incecik iki bisküvi arasına koymuşlar ve adına «nuga» demişlerdir.

Kâğıt helvası ise tazeliğini kaybederek yumuşayıp paçavralaşmaması için —ince uzun şekilde ve bir kaç ısırışta bitecek boyda kesilmek şartiyle— teneke kutulara sokulmuştur.

Keten helvası da İtalyada pek tutmuş ve gözönünde pişirilip sıcak sıcak kese kâğıtlarına konularak satılan bir tatlı haline getirilmiştir.

Asıl bahsimiz olan kestaneden yapılma kestane şekeri şüphe götürmiyecek kadar sağlam olarak Türk icadıdır.

Bundan yetmiş yıl kadar önce İstanbullu bir şekerci ustası tarafından düşünülmüş ve piyasaya çıkarılmıştır.

Doğru hatırlıyorsam çocukluğumda yarım okkalık kutusunu bir çeyrek meçidiyeye; yani okkası on kuruşa satılırdı ki pek pahalı göründüğünden hesabını bilen o zamanki orta halli insanlardan kestane şekeri yiyene pek rastlanmazdı.

Şimdi sıcak aşa yan çizip lüks tatlılara can atan züğürtler çoktur.

Avrupalılar bu şekeri; daha doğrusu şekerlemeyi -zira Türkçede «şekerleme» sözü şekerle terbiye edilip şekille muhafaza edilen her cins yemişe denir- çok sevdiler; yaldızlı kâğıtlara sardılar ve o kadar benimsediler ki bize bile Türk icadı olduğunu unutturdular.

Onu züppelerimiz; geçen konuşmamda da bahsettiğim gibi «maron glase» adı altında yutmaktan ayrı bir tad duyuyorlar!

Garplilik züppesi ona derler ki sevdiği puf böreğini yer veya tarhana çorbasını içerken bunların Frenkçe bir adı olup da söyliyemediğine ve Frenkçe adı olmıyan bir yemeği sevdiğine pek üzüllür.

(Devamı 10 da)

YANLIŞLIK

Karikatüristler üstadı merhum Cemal Nadir'in (Amcabey) mecmuasını çıkarmağa hazırlandığı günlerdeydi. Şimdi adını taşıyan eski Acımusluk sokağındaki 16 numaralı büyük binada (halen yerine muazzam bir matbaa kurulmuştur) kiraladığı odada harıl harıl çalışıyordu. Felsefe hocası olan iş arkadaşı bir bayan hesaplar, grafikler yapıyor, Rıza Ruşen yazılar yazıp duruyordu. Birden kapı açıldı ve içeriye telâşla Cemal Nadir girdi:

— Duydunuz mu başıma geleni, bizim kızın kulağı ağrıyordu. Bu sabah doktora gönderdim, meğerse göz hekimine gitmiş, o da gözüne bakıp ilâç vermiş.

Üstat sinirli sinirli dolaşarak ilâve etti:

— Be birader, dedi, karikatürist olalım dediysek bütün hayatımız da karikatürize olsun demedik ya!

Mehmet Bal

Dünya — Seninle ne kadar iftihar etsem azdır yavrum..
(Müsabaka Karikatürü)

Sayın Milletvekili MAŞU

Yazan: ANDRE DÂL

No: 20

Maşunun aslar ası olduğu müttefikan kabul edildi.

Evet, her şey böylece bitecekti. Maşu olmasaydı..

Maşu oturduğu yerde, kendisini bile hayrete düşüren bir sesle etrafı çınlatmıştı:

— Aa! Aa!

Bu nidanın ahengi ancak bir müzik aletinden çıkabilir di.

Biirnci «a» kuru idi. Sırıtıyor, tesbit ediyor, görüyor ve kararını veriyordu...

İkinci «a» üç nota üzerinde terennüm edilmişti. Bunda hayret eden bir tenkit ve istihzalı bir tehdit vardı. Bu bundan sonra ahmak yerine konulmayı kabul etmeyecek ve yabana atılmıyacak birinin sesiydi.

Dinleyiciler eğildiler; bütün meclis döndü; kâğıtlarını düzelten başbakan kaşlarını çattı. Bir isim lokomotif gürültüsüyle bütün meclisi dolaştı.

— Maşu!. Maşu!.

Biraz sonra koridorda bu hâdise mesele oluvermişti. Bir çokları bu hareketi manalandıramıyorlardı. Bazıları çokbilmişlik iddiasile bakışı, jesti, sesi izah etmeğe çalıştılar. Fakat umumî kanaat yabana atılmıyacak olduğunda ittifak ediyordu.

Radikal grubundan Valmoz bu kanaati şöyle ifade etti.

— İnanın bana bu Maşu asların ası olacaktır.

Bahsi geçen Savua temsilcisi Valmoz; parlamento azaları arasında peygamber vasfını taşıyordu. Beynelmilel bir şöhret ve kabiliyete sahipti. Altı defa bakan olmuştu. Biraz kafayı çektimi en çapraşık meseleleri halletmeğe muktedirdi. İleriyi görme kabiliyeti müthişti. Akşamın saat altısına kadar uyukler dururdu. Bu saatta fok balığınınki kadar sağlam olan midesine üçüncü aperetifi yuvarladı mı keyfine payan olmazdı. Dünya derhal gözlerinde berraklaşıverir; etrafındaki hadiseleri vazıh; keskin; açıkça görüveren bir ruh taşıdığını hissederdi. Böyle zamanlarda yapamıyacağı iş yoktu.

Bir defa onu hususi bir vazife ile Amerikaya göndermek istemişlerdi. İçkinin yasak edildiği bir memlekette ahmakların ahmağı yerine geçeceğini ileri sürerek kabul etmedi.

O akşam kafayı adamakıllı çekmişti. Çok keyifliydi. Çoşkun jestler yapıyor yüksek sesle konuşuyordu. bakışları kandırıcı ve ikna ediciydiler. Düşüncesini şöyle tekraralmıştı:

— Bir as!.. Poker ası!.. Onu grubumuza almazsak dünyanın en büyük budalalığını yapmış oluruz. Şunu bir göreyim de içim rahat etsin.

Maşu koridorun ucunda; ayaktaydı. Bundan sonraki hareket tarzını nasıl olacağını düşünmüş; kararlaştırmış; sonra vakar ve ciddiyetle ağır ağır yürümeğe başlamıştı. Kendisinden emindi; fakat ne mağrur ne de soğuktu. Sadece İstasyona gelip; evvelce yataklı vagonda yer ayırttığı için; telaşlanmıyan bir insanın emniyetli halini taşıyordu...

Valmoz yanaşarak:

— Maşu; dedi.

— Aziz meslektaşım;

— Mükemmel; mükemmel; hepimize güzel bir ders verdiniz.

— Estağfurullah; ne haddim...

— Biraz yürüyelim olmaz mı? Sizi temin ederim müdahaleniz -ki meclis zabıtnamesinde bütün tadını muhafaza etmeyecektir- meclise toplanan bir sürü beyinsize iyi bir ders oldu... Altı aydanberi böyle bir şey işitmemişlerdi... Başbakan adeta tit redi... Bizim grubumuza girmek istermisiniz? İyi kalpler ve samimi dostlar bulacaksınız. Programımızı biliyorsunuz: «İhtilâlsiz tekâmül ve inkişaf.» Yüzkırk kişiyiz. makalelerinizi neşir imkânını bulacağınız dört gazetemiz var. Reis vekili Valmoz tarafından takdim edilince; herkesten candan bir hüsnükabul göreceğinizden emin olabilirsiniz...

— Öyle zannediyorumki; dedi; Maşu hiçbir gruba girmiyeceğim.

— Şu halde münvezi mı? Fakat şunu bilin ki; yapayalnız uzağa gidilemez.

— Evet fakat daha çabuk erişilir. Esasen pek uzaklara gitmeyi düşünmüyorumda. Hatta yukarıdaki yerimin sabit olduğunuda düşünmüyorum.

— Ya!...

— Bazı münakaşalarda sağı; bazılarında ise sol cenahı tutacağım. Dört sene için kiralanmış sabit bir koltuk bana manasız görünüyor. müstakil kalacağım ve haklı gördüğüm tarafı müdafaa edeceğim. İsterimki hareket edilsin. Gezilsin; istenildiği yerde oturulsun. Arz dönüyor. Şehirler garbe doğru gidiyor. politika adamları ise sağa doğru kayıyor. Ben bir noktada yapışıp kalmıyacağım. Seçmenler beni 497 numaralı koltuğu işgal için değil haklarını müdafaa edeyim diye gönderdiler. Bu işte mantıki düşünmek ve samimi olmak lâzım...

— Muhakkakki mecliste saklambaç oynanmasını istemezsiniz.

— Mecliste oyun oynanmasını istemiyorum; dedi Maşu. Bunu müshil tasfiye eden bir doktor edasile söylemişti. Belkide hülyadan ibaret olan bir sürü yeni fikirlerim var. Siz eskilere olan üstünlüğüm şuradaki seçmenlerimden ayrılalı henüz onbeş gün olmuyor ve onların kalplerinin vuruşunu hala hissediyorum. Beni kimse elde edemez. Ben şu veya bu gruba değil seçmenlerim hesabına hareket etmeyi arzu ederim. Bununla beraber bu teşebbüsünüzden dolayı size karşı son derece minnettarım aziz vekilim. Çok mahcup ve mütehassis oldum ayni zamanda gurur duydum.

— Bu çok tabii bir şey. Ben sizi bir kuvvet ve bir şahsiyet olarak kabul ediyorum ve size karşı ayni hisleri besliyorum. Biz ilerlemelere set çekmeğe çalışmayız; bilâkis yol gösterir yardım ederiz.

— Devamı var —

Gördüğünüz filmlerden. Seri: 1

Yüksel Ünsal

Merdivendeki kadın

Yüksel Ün

Sarışını kaçırma

OLMAZ!

Annesi oğlunu misafire doğru iterek:

— Haydi, dedi. Teyzeni öp te git yat. Artık uyku zamanı geldi:

— Oh, hayır anneciğim... maz! Babam da dün öp... istemişti de güzel bir to... yedi!

KARİKATÜR MÜSABAKAMIZ

Karikatür müsabakamız memleket ölçüsünde bir ilgi ile karşılanmıştır.

Aydede'nin — hitap etmekle daima iftihar ettiği — aydın ve sanatsever okuyucularının da takdir edecekleri gibi, gönderilen eserler arasında memleketimizde isim yapmış profesyonel karikatüristlerden çok daha üstün olmağa namzet olanlar vardır.

Bizi asıl sevindiren cihet ise genç fırçaların ekseriyetinin, piyasada çok revaçta olduğu gibi, meşhur olmuş karikatüristleri taklit veya ecnebi karikatürlerini kopya yoluna sapmayarak, daha ilk çizgilerinde kendi benlik ve şahsiyetlerini bulabilmiş olmalarıdır.

Aydede bu yeni kıymetleri tanıtmağı bir zevk bilir bir vazife addeder.

filmlerden. Seri: 1

Yüksel Ünsal

...divendeki kadın

Yüksel Ünsal

...rışını kaçırma

OLMAZ!

— Oh, hayır anneciğim... maz! Babam da dün ... istemişti de güzel bir ... yedi!

... MÜSABAKAMIZ

Metin

Polisler — Acaba bıçak neresinde?..

(Müsabaka Karikatürü)

BEŞİNCİ DEĞİL, YEDİNCİYMİŞ!

Los Angeles mahkemesi geçenlerde mütekait binbaşı Lang tarafından açılan bir talak davasıyla meşgul oldu. Anlaşmazlığa sebep, kadının yedinci defa evlendiğini kocasından saklamasıydı.

Hâkim hayretini gizlemiyerek sordu:

— Nasıl oluyor da dâvacı karısının kendinden daha evvel bir çok kocalara sahip olduğunu bilmiyor?

Binbaşı:

— Haberim vardı, dedi. Yalnız beşinci olduğumu zannediyordum!

Mahkeme derhal yalancı zevce aleyhine hüküm vererek ayrılmalarına karar verdi.

Oğuz Turan

Eltopu — Çok neşelisin.

Ayaktopu — Elbette, futbol mevsimi geldi bol bol tekmeleşme seyredeceğiz!..

(Müsabaka Karikatürü)

ZAM

Matbaasında çalışan mürettip ve makinistler Hakkı Tarık Us'tan zam talebinde bulundular. Üstat sükûnetle cevap verdi:

— Kolay, dedi, sigarayı bırakırsanız ayda 10, kahveyi de terkederseniz ayda 20 lira kendi kendinize zam yapmış olursunuz.

İşçilerin sustuğunu görünce:

— Ben öyle yaptım oldu!

Diye kestirip attı.

SİYASÎ SÖZLER

- ★ Milletin selâmeti en büyük kanun olsun.
- ★ Kıral vatandaş ise her vatandaş kıraldır.
- ★ Artık eski milletler yeniler için bir model değildirler.
- ★ Siyasi fazilet kendi varlığından bir vazgeçiştir.
- ★ Bir demokraside cumhuriyet aşkı demokrasi aşkı; demokrasi aşkı müsavilik aşkıdır.

MAREŞALİN CEVABI

1692 senesinde Steinkerque muharebesi, Fransız mareşali de Lüksemburg'un galebesiyle sona ermiş, İngilizler 18.000 ölü ve 1500 esir vermişlerdir. Mareşalin hasmı, o zamana kadar yirmiden fazla muzafferiyet kazanmış Guillaume D'Orange'dı. Guillaume d'Orange mücadele esnasında hasmını yenemediği için kuduruyor, ve elinden başka bir şey gelmediğinden ihtiyar mareşale atıp tutuyordu:

— Bu kamburu hiç yenemiyecek miyim, diye öfkeyle bar bar bağırıyordu.

Sonradan bu sözler kulağına gidince mareşale de Lüxemburg fütursuzca:

— Kambur olduğumu nereden biliyor, dedi. Beni asla arkamdan görmedi ki!..

Saygısızlık!

A. Bozkır

Affedersiniz, acaba saat kaç?..

(Müsabaka Karikatürü)

GARSON YEMEDİM

Anadoludan yeni gelmişti. Birinci sınıf içkili bir lokantada kafayı iyice çektikten sonra garsonun verdiği hesap pusulasını tetkike başladı. Bir nokta zihnine takılmıştı. O da listedeki garson ücreti idi. Kâğıdı evirdi, çevirdi ve garsona iade etti:

— Garson adlı bir yemek yemedim: lütfen siliniz!

Dedi.

DİNLEMİYORUM Kİ!

İkisi de asabiye mütehassısıydı. Sıcak bir yaz akşamı, bir yerde oturup bira içmek için muayenehanelerinden çıktılar. Biri:

— Sizi bir türlü anlıyamıyorum, dedi. Bu sıcakta, bütün gün bir sürü hastanın derdini dinledikten sonra neşenizi halâ nasıl muhafaza edebiliyorsunuz?

Öteki cevab verdi:

— İyi ama, onları dinlediğimi kim söyledi!

BELLİ EDİYORMUŞ!

Üçüncü mevkide seyahat ediyorlardı. Çocuğun biletlerle oynadığını gören babası hiddetlendi:

— Aptal dedi. Biletimizin üçüncü mevki olduğunu herkese ilân etmeğe ne lüzum var!

FİKİR

Kızını azarlıyordu:

— Sana kaç defa böyle sözleri ağzına alma diye tembih ettim!

— Fakat anneciğim, kullanmıyacak olduktan sonra onları niye icat etmişler, şu halde?

KADIN AKLI

Arkadaşına dert yanıyordu:

— Erkeklerin hepsi, tembel, egoist, işe yaramıyan alçak mahlûklardır, dedi.Seni temin ederim ki, eğer ilk kocam ölmeseydi, asla bir daha evlenmezdim!

ANLAŞILDI

Banyodan çıktıktan sonra, annesi Kaya'yı kurulayıp giydirirken; çocuk memelerini göstererek sordu:

— Anneciğim bunlar neye yarar?

Kadın bu yersiz suale sinirlenmişti:

— Senin gevezelik etmene; dedi.

Kaya içini çekti:

— Hı, dedi. Anladım! Sen onun için çok konuşuyorsun!

1950 yılının ikramiye plânında yayıldığı şehirlerin sayısına göre

ev ikramiyeleri

ve

Müşterisinin sayısına göre

para ikramiyeleri

ne gibi şanslar getirir?

Bunu inceleyen herkes birikmiş parasını tercihan

İkramiyeli Aile Cüzdanı

hesabına yatırır

(Broşür isteyiniz)

YAPI ve KREDİ BANKASI

UYANINCA

Uyuyan arkadaşının kafasını baltayla kestikten sonra:

— Uyanınca şaşırıp kalacaksın dostum, dedi.

MÜHİM ADAM

Kahvede oturuyorlardı. Biri, caddeden geçen adamı göstererek:

— Tanıyor musun, dedi. Çok mühim bir zattır. Daima vali ile ayni otomobilde gezer.

Öteki merakla sordu:

— Ya!.. Müfettiş filân mı?

— Yok canım. valinin şoförü!

KESTANE HAKKINDA

(Baştarafı 6 da)

Ah; der; keşke puf böreğinin «bouchée au vapeur» tarhananın da «Potage Marie—Claire» gibi şık birer isimleri olsa!

★

Paketi el ısıtan; sıcağı cebinizden vücudunuza yayılan kestane kebabından ayırmak için olacak; Arnavut satıcıların «kebap kestane» dedikleri kabuklarından ayrılmış fırınlanmış; dışları karalı sarılı paftalı ve sert; içleri yer yer morarmış ve yumuşak cinsine başka memleketlerde rastlamadım.

Ötekisi ise her tarafta ve hemen hemen ayni şekilde sokak köşelerinde yapılıp sıcak sıcak satılır.

Kestane pirinç pilâvı da girer bulgurunkine ise pek yakışır. Frenkler kümes hayvanlarını kestane ile doldurdukları gibi bizim gibi suda pişmişini de yerler.

Azıcık kereviz ve bol et suyu katılarak yapılan püresi pek lezzetli bir garnitür olur. Fakat Fransızların kestane marmalâdı; hafif vanilya kokusile enfes bir reçeldir. Püreye «ezme» marmölada «murabba» deriz garnitüre ne demeli? Bir kelimeyi bulamayınca her ne karın ağrısı ise» deyip geçerken kullandığımız bu tabirin tuhaflığına dikkat ediniz!

★

Çiy olarak yenebilen gevrek; ufak boy ve içi mermer beyazlığındaki kestanenin adı «kuzu kestanesi» dir.

Sevimli ve manzara yapıcı bir isim. Tüyleri ipek çileleri gibi ışıldar bir ev kuzusunun sanki bunu avucumun içinden serin ıslak burunu ile sıcak nefeslerinin temaslarını duyurarak acele acele; hıtır hıtır yediğini ve ara sırada aksırdığını görür; işitir gibi oluyorum.

Kestane bahsini —hele sözü at kestanesi denilen ağaçın yaprak ve çiçek güzelliklerine getirirsem kolay kolay tüketemem. At kestanesinin çiçekleri renkli Venedik billûrlariyle süslenmiş fağfur şamdanlara çok benzer.

Yazık ki adına «at kestanesi» demişiz. Bu pek nazik bir dağ çiçeğine katır tırnağı denilmesi gibi insana dokunuyor. Fakat atı seven dedelerimiz belki de at kestanesi ismini ağaçın kıymetini düşürmek değil; yükseltmek için vermişlerdir.

R. H. K.

MÜSABAKA KARİKATÜRLERİ

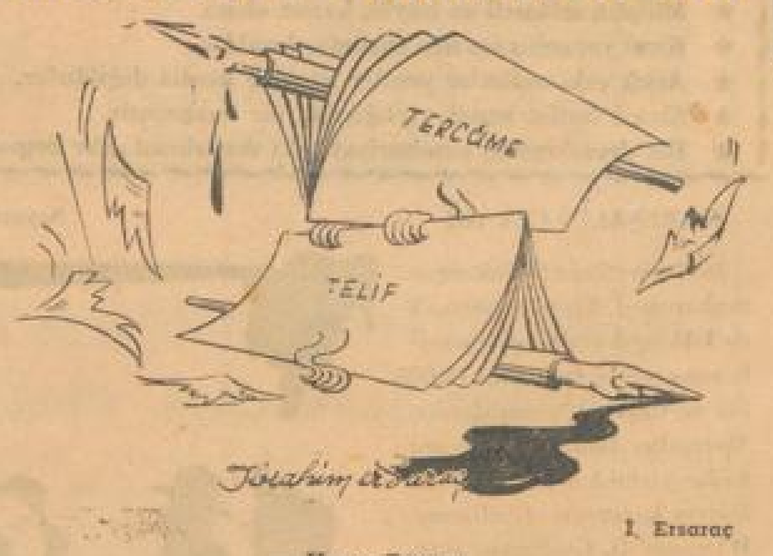

İ. Ersaraç

— *Horoz Döğüşü* —

Aykut

— *Ulaştırma bakanı yeni gemiler alacağız demiş.*
— *Desene, havuzdakilere yer kalmadı!..*

Ankara radyosunu dinlerken.

H. Kocal

— *Ne, o, ceryan mı kesildi radyo birden bire sustu?*
— *Yok canım, spiker okuduğu bültende bir yeri heceliyor da....*

OĞULLARIMA ÖĞÜT

Ne güzel buyurmuş rehmetli babam:
Yaşamak istersen, adam ol adam.
Ne menfi ruhlu ol, ne de ol hodgâm.
Yaşamak istersen, adam ol adam.

⁂

Nerde olursan ol, ön safa geç te;
Getir sözlerinle herkesi vecde.
Haktan başkasına eyleme secde,
Yaşamak istersen, adam ol adam.

⁂

Beyaza beyaz de, karaya kara.
Mânasız konuşup olma maskara.
İsterse cebinde olmasın para,
Yaşamak istersen, adam ol adam.

⁂

Büyük lokma yutma, güç olur hazmı.
Düşenin dostu ol,zalimin hasmı.
Âlemin girdisi üstüne farz mı?
Yaşamak istersen, adam ol adam.

⁂

Fazilet denilen değerli kamus,
Dikkat et olmasın nisyana ma'ruz.
Sözünü şeref bil, adını nâmus,
Yaşamak istersen, adam ol adam.

⁂

Sevdaya tutulma, şimdiki amur;
Zevk ile yuğrulmuş bir avuç çamur.
Ne Bobstil ol, ne dört başı ma'mur
Yaşamak istersen, adam ol adam.

⁂

Kabahat, bir samur kürk olsa bakma.
Şehvete susayıp hırs ile çakma.
Bir anlık zevk için ma'sumu yakma,
Yaşamak istersen, adam ol adam.

⁂

Bağını sormadan, üzümün yeme.
Ne olacağım de, ne oldum deme.
Fazilet timsali görün âleme,
Yaşamak istersen, adam ol adam.

⁂

Gönülden çıkar at, gamı tasanı.
Kötüye kullanma zekâ hassanı.
Yusufu selâmla, okşa Hasanı
Yaşamak istersen, adam ol adam.

ALİ HÂDİ OKAN

⁂

DÜZELTME

Geçen nüshanızda çıkan (Fetihname) başlıklı şiirin iki mısra'ında yanlışlık olmuştur. Doğrusu şöyledir:

Şarkî Romanın sırtını Talî yere serdi.

ve

Yâr olmadı kavgada ne Meryem, ne de İysa.

Özür dileriz.

AYDEDE

MÜHİM DEĞİLMİŞ!

İki arkadaş konuşuyorlardı:

— Ne oldun yahu! Amma da zayıflamışsın!

— Karım öldü!

— Ya! Vah vah! Hastalığı neydi?

— Nezle!

— Eh! Neyse! Pek mühim bir şey değilmiş!

FELEK'İN İNHİSARINDA!

Karikatürist resim çizmke için mevzu arıyordu. Kardeşi atıldı:

— Bin bir vapura, atla bir otobüse bak ne mevzular bulurum.

— Bin bir vapura, atla bir otobüse bak ne mevzular bulursun.

Öteki kaşlarını çatarak itiraz etti:

— Yoo.. azizim, dedi, kimsenin ekmeğine mâni olmak istemem. Vapur ve otobüsler Burhan Felek'in inhisarında, biz mevzuumuzu başka yerde arıyalım..

LARIMA ÖĞÜT

urmuş rahmetli babam:
sen, adam ol adam.
u ol, ne de ol hodgâm.
sen, adam ol adam.

⁂

ol, ön safa geç te:
e herkesi vecde.
ana eyleme secde,
sen, adam ol adam.

⁂

de, karaya kara.
up olma maskara·
e olmasın para,
sen, adam ol adam.

⁂

yutma, güç olur hazmı.
ol,zalimin hasmı.
üstüne farz mı?
sen, adam ol adam.

⁂

a değerli kamus,
sın nisyana ma'ruz.
il, adını nâmus,
sen, adam ol adam.

⁂

na, şimdiki amur;
lmuş bir avuç çamur.
ne dört başı ma'mur
sen, adam ol adam.

⁂

amur kürk olsa bakma.
hırs ile çakma.
için ma'sumu yakma,
sen, adam ol adam.

⁂

an, üzümün yeme.
e, ne oldum deme.
görün âleme,
sen, adam ol adam.

⁂

r at, gamı tasanı.
na zekâ hassanı.
a, okşa Hasanı
sen, adam ol adam.

ALİ HÂDİ OKAN

⁂

ELTME

eda çıkan (Fetihname) başlıklı
yanlışlık olmuştur. Doğrusu şöy

sırtını Tali' yere serdi.

gada ne Meryem, ne de İysa.

AYDEDE

HİM DEĞİLMİŞ!

yorlar- — Ya! Vah vah! Hastal
neydi?
Amma — Nezle!
— Eh! Neyse! Pek müh
bir şey değilmiş!

K'İN İNHİSARINDA!

sim çizmke için mevzu arıyordu

ra, atla bir otobüse bak ne mevzular

ra, atla bir otobüse bak ne mevzular

çatarak itiraz etti:
, dedi, kimsenin ekmeğine mâni ol
r ve otobüsler Burhan Felek'in in
uumuzu başka yerde arıyalım..

HİKÂYE

Kavun Karpuz Kabukları

Nişantaşında mükemmel bir apartımanın lüks dairesinde oturuyorlardı. Hayatları da lükstü. Bir ana, iki genç kızlılar. Onlarla ilk tanıştığım zaman bu genç kızlar on beş on altı yaşlarındaydı. Bir yolculukta tanışmıştık. Tırhan vapurunun birinci mevkiinde İzmirden İstanbula geliyorduk. Genç kızların kollarında küçük altın saatler parıldıyordu. Valizleri muhtelif Avrupa memleketlerinin cazip otel etiketleriyle yamalıydı. Nişantaşındaki bu üç kişilik ailenin hayatı Bingazideki varidata dayanıyordu.

Şarka mahsus kıvrak çizgileri, bilhassa iri siyah gözleriyle, şık ve zarif kıyafetleriyle vapurda dikkati çekiyorlardı. Hareketli mahlûklardı. Kamaramın önünde onlara rastladım. Yolu şaşırmışlardı. Bana yemek salonunu sordular. Yemek salonu önünde İtalyanca teşekkür ettiler. Bunu nedense pek tabii karşılıyamadım. Bana ve mesleğime dair her halde birşey öğrenmişlerdi. Adeta ayni dilden cevap vermek mecburiyetinde bırakılmıştım. Nitekim öyle yaptım:

Ertesi gün modern kızlarla güvertede karşılaştık. Selâmlaştık. Biraz sonra beni annelerine takdim ettiler. Anneleri kibar bir hanım efendi idi. Çocuklarının bazı aşırı hareketlerinden sessizce şikâyet eden otoritesiz bir hali vardı. Vapurun gidişinden daha hızlı bir süratle seyahat arkadaşı olduk. Yolcular beni o aileden zannediyorlar, bu serbest kızlara takılmaktan çekiniyorlardı. Anneleri de vapur dahilinde ancak benimle beraber dolaşmalarına müsaade ediyordu. Bu sözde müsaade annenin aczini örtmesinden başka bir şey değildi. Annelerinden müsaade almak ta çocuklara yeni ve hoş bir şey gibi geliyordu ki sık sık tekrarlıyorlardı.

Bu sebeple artık hep bir aradaydık. Hattâ gecenin yıldızlı kubbesi altında, romantik heveslerinin tatmini için güverteden mehtabı seyrettik ve onlar romanlarda olduğu gibi, saçlarını ellerimden çekmediler!.

Nişantaşındaki apartımanda onları ilk ziyaretimde tahmin ettiğim şeyleri gördüm. Mobilyeler parlak bir lisan konuşuyordu. Akvaryumdaki kırmızı balıklara kadar her şeyde bir parıltı vardı. Hele iki genç kızın iri, siyah gözlerindeki gururlu ışık biraz da ezici idi. Bu ilk ziyaretimde, vapurda konuştuğumuz bir şey tahakkuk etti: Kızların hususi İtalyanca hocası oldum. Artık her hafta muntazaman Nişantaşındaki apartımanda idim. Dersleri akşam yemekleri, akşam ziyafetlerini sinemalar, konserler takip ediyordu. Bu gidişin sonu ne olacaktı? Ortada alâyişden başka vuzuh yoktu. Sofrada bazan kalabalık oluyorduk, fakat benden gayri erkek bulunmuyordu. Mültefit sözler işitiyor, ekseriya uzun cevaplar veriyordum. Kadınların hayalden ibaret bu edebiyatlı konuşmaları dikkatle dinlemelerine pek şaşmazdım.

Mütereddit bakışlardan, araştırıcı suallerden beni ta içimden anlamak istediklerini hissediyordum. Bütün imalara aşina idim ama bu kızları benim gözüm tutmamıştı. Bunu nasıl söyliyebilirdim?. Hususi İtalyanca derslerinin yüksek ücretini kaybetmemek için çok kapalı bir şekilde, açmamı arzu ettikleri bir fikri güya saklıyormuşum gibi, hareket ediyordum. Bu böyle ne zamana kadar devam edebilirdi? Anî olarak Bingaziye seyahatleri sebebiyle bizim dersler kat'i bir felce uğradı, bir daha da düzelmedi.

Bingazi dönüşü pek parlak hikâyeler dinledim. Buna mukabil kızlara ait müstakil apartıman veya evden, bir otomobilden bahsetmek fırsatlarını yakaladım. Netice çıkmadı. Anladım ki geçen seneki israf ve sefahat son bir hamle son bir şahlanışmış! Bingazide ehemmiyetsiz bazı satışlar yaptıklarını ve artık: herşeyin zevale yüz tuttuğunu zaman zaman müşahede ettim. Ziyaretlerim pek seyrekleşmişti. Başka eve taşınmak maksadiyle eşyaların azaldığını görüyordum. Hakikaten Şişli tarafında bir apartımanın alt katına taşındılar. Burası da fena değildi ve hayat eski hayatı andırıyordu.

Bir bayram günü Şişliye onlara gittiğim zaman, kapıcı buradan çıktıklarını söyledi. Adresi bilmiyordum. Bana çekilip gitmek düşerdi ama, vecizeler benim hayatıma istikamet verirler, adeta kaderimi çizerler, kafamda bir ses duydum: «Her teşebbüs sonuna kadar götürülmelidir!»

Ertesi gün elimdeki adres beni, Samatyada bir arsanın dibine itilmiş bir fakir kulübesiyle karşılaştırdı. Her halde yanlış gelmiştim. Arsanın etrafında yıkık bir dıvar vardı. Dıvarın ortasında, güneşden ve yağmurdan rengi siyahlaşmış, çarpık bir kapı mütevekkilâne duruyordu. Elimle kapıya vurdum. İçerden korkunç bir köpek sesi cevap verdi. Nereye gelmiştim, burada kim oturuyordu? Dıvar üstünden kulübenin alçak pencelelerini görüyordum. Köpek durmadan havlıyordu. Pencereden iki gölgenin baktığını gördüm. Sonra birdenbire kayboldular. Ben biraz daha bekledim. Köpek susmak bilmiyordu. Pencerelere bakıyordum, içerde bir hareket, bir telâş var gibi. Nihayet kızlardan biri kulübenin kapısında göründü, üzerinde mavi beyaz çizgili zarif elbise bana Tırhan vapurunu hatırlattı... Ben bahçe kapısını, yıkılmasın diye, itina ile aralıyarak bahçeye girdim. Macide ile karşı karşıya idim. Benim de, onun da sözlerimizi köpeğin havlamaları yutuyordu. Kulübenin kapısında ikinci baş göründü. Sacide, kardeşinden daha çok bozulmuştu. Bana bizden ne istiyorsun?» gibi bakıyorlardı, «Sanki niçin buraya geldin?.» diye gözlerinde, o siyah, o iri gözlerinde bir nefretin çıplak satırları okunuyordu. Onları niçin aramıştım? O anda bu suali ben de kendi kendime sordum. İyi bir şey yapmamıştım.

Köpek havlamaları arasında, buraya muvakkaten taşındıklarını, yine Harbiye tarafına gideceklerini işitebildim, belki de bunları yüksek sesle söylemişlerdi. Anneleri evde yoktu. Tekrar gelip gelmiyeceğimi sordular. Ne tuhaf bir sualdi bu!.. Tekrar ziyaret etmemi ısrarla söylediler. Cumartesi günü öğleden sonra anneleri de evde bulunurmuş. Kafam darma dağınık olarak kulübenin kapısı önünde duran genç kızlardan ayrıldım. Nişantaşındaki apartımanda, sonra Şişlidekinde hep İtalyanca veda ederdik, Bu sefer «Allaha ısmarladık» sözümü onlara ulaşmadan evvel köpek yuttu.

İki gün sonra Cumartesi. Benim için fevkalâde bir gün. Hayattaki iniş grafiğini takip ettiğim bir aileyi ziyarete gideceğim. Onları hangi felsefe ile teselli etmek mümkündür?. İçimde azalmayan bir acılık vardı. Ben bu aileye karşı herhalde bir şeyler borçluydum. İki sene onlardan aldığım ders parası ile hoş bir hayat sürdüm. Ziyafetler, sinemalar, konserler... Muhteşem bir yılbaşı gecesi... Doğum günleri devriyesi.. Kafamda bir sinema şeridi dönüyor. Şoföre durmasını söyledim. Kulübenin yüz metre uzağındaki dönemeçte indim. Yürüyerek kulübeye doğru yaklaşıyorum. Bahçe kapısı aralık görünüyor. Bu evde olduklarına ilk işaret. Kapının önüne gelince gördüğüm manzara beni çileden çıkardı: Yarı açık kapının dıvarla teşkil ettiği aralık ortasına bir yığın kavun, karpuz kabuğu dökülmüştü. Çöpçüye mi bırakmışlardı?. Hakareti benimsemek ne kadar güç!.. Kapıya vurdum. Yine o korkunç köpek sesi. Pencerelerde hiç bir hayal yok.. Viran pencerelerden birinde perde inik, diğerinde üç köşe biçiminde bir beyaz leke gibi duruyor. Uzaktan bakınca, mutlaka evde biri var hissi uyansın diye, gelecek kimse bahçe kapısına kadar sokulup kavun karpuz kabuklarını behemehal görsün diye böyle yapılmış... Bir taraftan hiddet, bir taraftan merhamet arasında ne yaptığımı fark etmeyerek, elimdeki şeker kutusunu bu kavun, karpuz kabukları üstüne bıraktım. Tramvaya yürürken it bütün hırsı ile havlıyordu...

Şadi USAL

GİDER!..

Bu dünya, böyle gelmiş, böyle kurulmuş gider!
Kimi mes'ut, bahtiyar, kimi mahvolmuş gider!

Kiminin kasasında deste deste bankonot
Kiminin cebi delik kesesi bomboş gider!

Bazısının ensesi, göbeği yağ bağlamış
Bazısı sıska, zayıf, sararıp, solmuş gider!

Bak Vedat Dicleli'ye genç yaşta bakan oldu
Cadillac arabaya rahat oturmuş gider!

Dicleli, C.H.P.ye pek fazla bel bağlama
Zavallı Suat Hayri taşa vurulmuş gider!

Ne kanun ne de seçim oynatamaz yerinden
İktidar koltuğuna sıkı sarılmış gider!

(ULUS) da sağa sola naralar savursa da
Üstat Hüseyin Cahit gayrı yorulmuş gider!

Evvel muhalif idi, şimdi oldu muvafık
Gör Peyami Safa'yı nasıl durulmuş gider!

Pahalılık denilen yedi başlı ejderha
Herşeyi yedi, yuttu hâlâ kudurmuş gider!

KEDERLI, anafordan geçinmeğe bak hele
Herkes bir kolayını arayıp bulmuş gider!

KEDERLİ

Erkek — Haydi, haydi! Merak etme kimse görmez.. Burda gözlerden ırağız!..

«Fransız Karikatürü»

O İŞE YARAMIYOR

Hanım sordu:

— Rüküş, yumurtalar pişti mi?

— Hayır hanımefendi, ateşe bile koymadım.

Dakikaları saymak için saat bulamadım da...

— Nasıl? Peki mutfaktaki saat ne oldu?

— O işe yaramıyor! Tam bir çeyrek ileri!

Menfaatinizi korumak istiyorsanız
A Y D E D E
ye ilân veriniz çünkü:
A Y D E D E
de çıkan ilânların ömrü bir günlük değildir.

AYDEDE

SIYASI HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	6
»	Memleket dışı	11
1 Senelik	Memleket içi	11
»	Memleket dışı	21

ÇİRKİNLİĞE KARŞI HARP!.

Estetik bir cerrahın söylediğine göre, bu yaz 2.000, sene başından beri de 6,000 Fransız kadını, burun ve göğüslerini değiştirmişlerdir.

Zengin kadınlar için artık ihtiyarlık yoktur. Fakat ölseler bile, muayyen zamanlar da kendilerini gençleştiren doktorun ismini, dostlarına ifşa etmezler.

Bir kaç sene evvel, güzellik mütehassıslarına, yalnız tiyatro ve sinema artistleri, yüksek sosyeteye mensup kadınlar baş vururlardı. Artik Jany Holt, Michel Alfa, Hélène Perdriere ve Martine Carol gibi tanınmış kimselerin; Allahın kendilerine verdiği buruna malik olmadıkları; herkesçe malûmdur.

Harptenberi Dr. Franklin, Holivood'da 3600 gençleştirme ameliyesi yapmıştır. Şöhret sahibi artistler onun devamlı müşterileridir. İngiltere de de Londra'nın en büyük estetik cerrahı Sir Archibald şöhretini; R. A. F. nin yanan tayyarecilerine bir insan yüzü bahşettikten ve Lady Cooper'i gençleştirdikten sonra kazanmıştır.

U. S. A. Arjantin, Brezilya tıb fakültelerinin bu iş için kürsüleri olduğu halde, bu memleketlerde muvaffakiyet henüz kâfi derecede değildir.

Fransada meşru bir şekilde bu işle meşgul olan cerrahların müşterileri fevkalâde çok olduğu için, Fransız kadınları gizli çalışan mütehassıslara müracaat etmek mecburiyetinde kalmışlardır. Kaçak iş yapan cerrahlar bir burun yapmak için 75,000 bir göğüs için 120;000 frank istemektedirler. Bikini mayası modasından sonra da karın ve göğüslere fazla itina gösterilmeye başlanmıştır.

Müşteriler ekseriya kadınlardır. İhtiyarlamak istemiyen artist, yaşlı olduğu halde yerini terketmek istemiyen kadın memur, genç aşıkından ayrılamıyan ihtiyar metres... Erkekler yalnız yüzde 10 u teşkil ederler. Bunlar artistler, otomobil ve tayyare kazası geçirenlerden müteşekkildir.

Viedan sahibi bir cerrah işe başlamadan evvel yüzü adamakıllı tetkik eder. Alçıdan bir kalıp yapar. Tam büyüklükte bir fotoğraf çeker ve mutelif cephelerden, muhtelif ifadelerin sinematoğraflarını alır. Böylece işliyeceği sahayı tam manasiyle tanımıştır. İkinci bir alçı kalıp üzerine yeni yüzü işler. Bazan bunun, gençleşmek istiyen kadının şahsiyetine uymadığı; kendine has ifadesini kaybettiği de olur.

Meşhur cerrahlardan biri:

«— Bir çok kadınlar sırf rakiplerini güzellik bakımından yenmek için bu ameliyata katlanırlar, diyor. Esasen, güzel oldukları için neticede çirkinleşebilirler de...» ve ilâve ediyor:

— «Fakat bazı yüzlerin bize ihtiyacı vardır. Burdan çıkarken, güzelleşen bir çok kimseler itimadı nefstte kazanmış olurlar.»

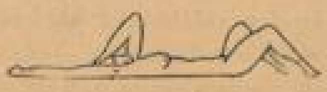

NEKA ENTİTÜSÜ

Kadının cazibesi cildin güzelliğindedir. Bu güzelliğe mani olan kıllar, İsviçreden Türkiyeye ilk defa getirilen en son ve en seri usulle mütehassıs tarafından enstitümüzde temizlenir, bir daha çıkmayacağı ve cildinin bozulmıyacağı garanti edilir.

Beyoğlu, Tokatliyan yanı, Solakzade sokak
Merkez Apartman Daire 7

Anadolu T. A. Sigorta Şirketi

Türkiyenin En Büyük Sigorta Şirketi

TÜRKİYE İŞ BANKASI A. Ş. VE T. C. ZİRAAT BANKASI KURUMU

Sermaye ve İhtiyatı: 5.832.000 — T. Lirası
20 sene zarfında tediye etmiş olduğu hasar tazminatı 20 Milyon Türk Lirasıdır.

YANGIN — HAYAT —
NAKLİYAT — KAZA

Sigortalarınız için en müsait şartları «ANADOLU» da bulabilirsiniz. Muamelât Merkezi: İstanbul Yeni Postahane Karşısı Kredi Han.

TELEFON :		
	Müdür	20531
	Santral	24294/3/2
	Hayat kısmı	20541
	Galata Bürosu	43949

Türkiye İş Bankası A. Ş. ve T. C. Ziraat Bankası Şube ve Ajansları Şirketin Acenteleridir.

T. GARANTI BANKASI'n

1949 İkramiye keşidelerine iştirâk ediniz.

12 ayda 12 çekili

Senede :

1465 Adet para ikramiyesi.
3000
1500
1000 Liralık büyük ikramiyeler.
200,000 Liralık GARANTİ APARTIMANI'nın 2 da
2 Kıymetli Arsa (İstanbul ve İzmir'de)
2 Lüks otomobil.
396 adet ÇOCUK DOĞUM GÜNÜ Hediyel
100 Liralık bir hesapla bütün çekilişlere ve 25
1-13 Yaş arası çocuk hesapları keşidesine gir
Her 100 Lira için ayrı bir kur'a numarası ver
Hesapların keşide gününe kadar düşürülmemesi şar

Okul tasarruflariyle diğer para biriktiren müesse mevduatına en müsait faiz verilir ve bütün ikramiyelere iştirâk ettirilir.

Tafsilât gişelerimizde...

26 TAKSİTTE

ELBİSE, PALTO ve PARDESÜ
İngiliz ve Yerli Kumaşlardan itinalı işçilikle ısmarlama
TÜCCAR TERZİ ADNAN İPER
Yeni Postane Karşısı Hekim Çıkmazı ARA Han
21-22 — İstanbul

T. C.
ZİRAAT BANK

1949 ikramiye tutar
300.000 lira
yükseltmiştir.
4 Çekilişin her birin
25.000
10.000
5.000, lira

İkramiyelerden başka lira ile 50 lira arasında muhtelif ikramiye ve Şansınız yardım ederse tediğiniz yerde, istedi EVİ, ARSAYI, TARLAYI, YAYI alabilirsiniz.

ÇEKİLİŞLER :
28 Şubat - 30 Mayıs
31 Ağustos - 30 Aralık

İkramiyelerden faydalan için keşide yapılacak üçüne kadar vadesiz ta ruf hesabında 100 lirası lunmak ve bu miktarı lış tarihine kadar dev şekilde muhafaza etmek fidir. Aynı müddet zarfı hesaplarında 100 lira fazla bir bakiyeyi muhaf edenler her 500 lira için rı bir kur' numarası ahrla

PÜRGOLİN MÜSHİL GAZOZU

Hoş lezzet Kolay içim Kat'i netice

KİNİNLİ
DERMAN
KAŞELERİ
Ağrı Sızı ve
Sancıları
derhal keser
KAŞE 12,5 KURUŞ

Sahibi : F. KARAT
Yazı işlerini fiilen idare e
M. Nevzat YİĞİT
İdare yeri : Cağaloğlu Türk
Sokak No: 18 İstanbul
Dizildiği ve Basıldığı ye
Dr. Nuri AKCA Matbaası